

GUIA DE LECTURA DE

FET PER L'AUTORA, LAIA AGUILAR

NOTES DE L'AUTORA SOBRE JUNO

Una història actual, punyent i alhora esperançadora d'una adolescent marcada per una vida plena d'obstacles.

COM NEIX LA IDEA DE JUNO?

Una amiga em va explicar una història real que em va colpir. Una mare acollidora va tornar tota enfadada a un centre d'acolliment. **En una mà, hi portava ben agafada una nena de deu anys que havia acollit temporalment. A l'altra mà, hi portava una bossa d'escombraries amb tota la roba de la nena.** La dona va exclamar: «Vinc a tornar això», referint-se a la nena. Els educadors del centre no se'n sabien avenir i van preguntar a la mare acollidora què havia passat. La dona va respondre: «Es porta molt malament, és insuportable, té un comportament inacceptable, aquesta nena!». D'aquesta trista anècdota neix la idea d'escriure Juno. La idea de donar veu a tots els nois i noies que viuen en un centre d'acolliment, lluny de les seves famílies, i que no ho tenen fàcil per tirar endavant... Em venia de gust que qualsevol d'aquests nanos es convertís en protagonista d'una novel·la... I per què no la meva? Vaig començar a investigar...

UNA REALITAT POC EXPLICADA

Feu-vos una pregunta: quantes vegades sentiu a parlar de nois/noies que viuen en un centre d'acolliment? I si en sentiu a parlar, com en sentiu a parlar? Bé?, malament? Quin tractament en donen els mitjans de comunicació?

Doncs bé, la meua idea era allunyar-me del concepte «nano conflictiu, de família desestructurada» i indagar una mica més en aquest món. D'entrada em vaig documentar molt. En aquests centres fan una feina fantàstica. Hi treballen educadors, psicòlegs, assistents socials... i tot un grup de gent que lluita per desestigmatitzar aquests nanos. Quedeu-vos amb aquestes paraules: **estigmes, estereotips...** És cert que la Juno és una adolescent conflictiva, però tard o d'hora n'entendrem els motius. Té por? Ha patit? S'està protegint? Què en penseu, del comportament de la Juno?

COM ÉS REALMENT LA JUNO

Aparentment: és una noia rebel, desafiadora, irreverent, mal educada, porta la gent al límit, viu entre la vida i la mort...

En el fons: és vulnerable, fràgil, bona persona. Li han fet mal i per aquest motiu es torna desconfiada. En el fons s'està protegint. Té pors. Més ben dit: té moltíssimes pors. No en tindrieu, de pors, vosaltres, si haguéssiu viscut el que va viure la Juno? No estaríeu aterrits, si us toqués viure lluny de la vostra família?

Juno

ELS MALEÏTS ESTEREOTIPS

El superdotat, el noi grassonet, el dislèctic, el líder de la classe, el ximple, l'adolescent desestructurat... Us sonen? Són etiquetes. D'etiquetes, en posem tots. Massa. I jo penso que no ens fan cap bé i que no ens ajuden a avançar.

Quan la Juno arriba a la nova escola, tots la titllen «d'adolescent desestructurada i conflictiva».

L'emmarquen en una etiqueta de la qual ella mateixa no pot escapar. Què és el que la societat espera d'ella? Que es porti malament? Que sigui conflictiva? Doncs serà així. Fins que arriba el professor Cesc i comença a carregar-se a poc a poc tots els estigmes. Darrere la «Juno desafiadora i amb el ganivet a la mà», hi veu una noia fràgil, que ha patit... i es disposa a ajudar-la.

LA VEU DE LA JUNO

Tenia clar que volia que parlés en primera persona. M'havia de ficar dins d'una adolescent de catorze anys molt empenyada amb la vida, però... com fer-ho? Quina podia ser la seva veu? Volia que fos única, distingible. Vaig fer moltíssimes proves fins que vaig trobar una veu que m'encantava. Li donava força al personatge i expressava tota la seva ràbia i malestar. És aquesta. Us agrada?

«De pare, no en tinc –absent, ni ganes–, de germans, ni un –i mira que m'hauria agradat barallar-me de tant en tant amb algun petit–, la mare és a la presó per haver-se carregat un tio i jo... jo em passo la vida entre les quatre parets d'un centre d'acolliment on mai, mai, mai, hi ha res a fer excepte comptar les mosques i les rajoles del menjador».

EL MÓN QUE ENVOLTA LA JUNO

La mare:

La mare de la Juno és a la presó per homicidi. La Juno la troba a faltar i es vol reunir amb ella. Però la mare alimenta en tot moment una falsa esperança. Li diu que sortirà aviat quan després descobrirem que no és cert. I mentre la Juno somia que es retroba amb la mare, és incapaç d'establir lligams allà on va. **Perquè aquest és el principal problema de la Juno: no pot confiar, no pot fer lligams amb ningú... Li han fet massa mal, a la vida.**

El centre d'acolliment:

És on la Juno viu des de petita. Per escriure la novel·la, en vaig visitar un i em vaig quedar meravellada de la feina que hi fan. La Juno allà està molt ben cuidada, tot i que sap que quan faci divuit anys haurà de marxar. Així que la novel·la és un compte enrere. Què passarà si en aquests quatre anys la mare no surt de la presó? Qui cuidarà d'ella? El personatge de la Paula, l'educadora que és al seu costat, està inspirat en una amiga meua que treballa en un d'aquests centres. És possiblement un dels personatges més propers i empàtics de la novel·la.

La música:

Sempre veurem la Juno connectada a uns auriculars i escoltant música. Gràcies a la música pot desconnectar del món, evadir-se... Per què escolta Adele? Adele és la cantant que li agradava a la

mare. Forma part de la generació de la mare, tot i que també agrada a generacions joves de l'edat de la Juno. D'altra banda, Adele és una dona que trenca els estereotips dels cànons de bellesa clàssics. Sempre ha defensat el dret a ser «ella mateixa», a lluir el cos que vulgui... És una mica com la Juno, oi?

El dibuix:

Una de les coses que vaig aprendre quan em documentava per a la novel·la és que molts dels nanos que viuen en centres d'acolliment expressen les seves emocions a través de l'art (música, pintura, etc.). Vaig voler que la Juno fos una gran dibuixant i que expressés el seu trauma a través del dibuix. A la novel·la no es veuen gargots gaire definits i de colors estridents –vermells, negres– que expressen la seva irascibilitat. M'imagino un tipus de dibuix molt manga. I vosaltres? Quin tipus de dibuixos us imagineu?

El ganivet:

La Juno porta un ganivet simbòlic. Quan se sent atacada, treu el ganivet simbòlic i... «ganivetada i fora!». Cap al final de la novel·la veurem que es compra un ganivet real i que es planteja utilitzar-lo. M'agrada molt el simbolisme del ganivet al llarg de la trama. Passarà de ser simbòlic a ser un ganivet real. Tindrà l'oportunitat d'utilitzar-lo, però... ho farà?

El Cesc:

Si la Juno és el personatge protagonista de la novel·la, el Cesc és el personatge principal. És un personatge que està de pas, tot és provisional a la seva vida. Ha acceptat la feina de professor sense tenir clar ni si ho sabrà fer. I d'entrada comet moltes irregularitats. Moltíssimes! En qualsevol centre possiblement ja l'haurien acomiadat. Però el Cesc acaba trobant la seva peculiar i particular manera d'ajudar la Juno. Veu que és una noia que pateix, i es disposa a ajudar-la. I ho fa de la millor manera? No! Ho fa a la seva manera..., buscant camins, equivocant-se..., fins que aconsegueix trobar la forma d'ajudar-la. Ep, també hi ha un element important en aquest personatge. El Cesc no té la vida resolta sinó que ell també pateix i es mostra vulnerable com la Juno (i com tothom, oi?). **Personalment, no m'agraden gens els personatges que es comporten en tot moment com uns herois. No me'ls crec. Gens. La Juno i el Cesc s'acaben ajudant l'un a l'altre. Crec que la vida funciona més o menys així. Tots tenim problemes i tots necessitem ajuda, oi?**

La Carlota:

Quan la Juno arriba a la nova escola, tot és hostil per a ella. Es dedica a llançar pupitres per terra, insultar professors, desafiar tothom... A mesura que avança la novel·la anirem veient que la Juno de mica en mica es va deixant ajudar. I una de les persones claus de cara a fer el canvi serà la Carlota. La primera amiga. Algú que no jutja i que hi pot veure una mica més enllà... Feu-vos la pregunta següent: quantes vegades heu jutjat algú sense coneixe'l realment? Tornem al tema dels estereotips. Ai...

El Claudi:

És el personatge que es mostra més fort, però en el fons és el més vulnerable de tots. Intuïm que viu amb un pare autoritari, que possiblement el maltracta psicològicament, i per aquest motiu ell també

maltracta a tothom. I quina és la seva presa fàcil? El Roc. Aparentment el vulnerable del grup. El grassonet. El poca cosa. Però a mesura que avança la novel·la veurem com les relacions de poder que hi ha a la classe es van esmicolant alhora que cauen les màscares.

El Claudi serà el mateix personatge al principi i al final del llibre?

I la Juno?

I el Roc?

Qui és el feble i qui és el fort d'aquesta història?

M'hauria agradat aprofundir una mica més en el personatge del Claudi, però vaig decidir centrar-me en la Juno. El Claudi, sens dubte, també seria un personatge interessant de desenvolupar de cara a un altre llibre. Hi ha tot un món fosc i complex, darrere seu.

EL TRAUMA DE LA JUNO

El que ha viscut la Juno és realment greu. De petita va patir violència domèstica i va veure com la seva mare matava un home. La sang és molt important en aquesta novel·la. Us hi heu fixat? La sang, el so dels trens, la flaire de la crema de carbassa... i tot el que la remet a aquell terrible episodi d'infantesa. Imatges que li han quedat gravades al cervell. I al cor. I qui sap si al subconscient. Totes aquestes vivències aniran sortint en forma de dibuix a la vegada que la Juno serà capaç de començar-ho a explicar. Confiarà per primer cop en algú..., el Cesc. I quan comenci a confiar, a parlar-ne, a saber-se explicar, a poc a poc podrà sanar el seu trauma. La idea és que per molt malament que t'ho hagi passat de petit, sempre et pots acabar salvant i tirar endavant. Si et deixes ajudar, és clar. Si obres el teu cor als altres...

PERQUÈ... COM ACABA, LA JUNO?

Aquesta pregunta me l'han fet moltíssims nois i noies quan he anat als instituts a fer xerrades. A l'escena final veiem com el Claudi ataca la Juno i aquesta acaba malferida a terra. Però el Cesc és al seu costat i li diu: «Aguanta, Juno, jo t'ajudaré». Què vol dir, aquest final? La idea és que la Juno tirarà endavant i el Cesc serà sempre al seu costat per protegir-la. Fixeu-vos: la Juno hauria pogut utilitzar el ganivet real i atacar el... i acabar a la presó com la seva mare. Però tria una altra opció. Tria no utilitzar el ganivet, tria confiar en les persones, tria confiar en el Cesc..., i això farà que tiri endavant a la vida. Per tant, tot i que el final és molt dur, per a mi té un punt esperançador. La Juno tria la vida, la confiança, tria un futur, tria salvar-se.

Moltes gràcies per tot.

Si us ve de gust, em podeu seguir en aquest compte d'Instagram: [laia.aguilar.75](https://www.instagram.com/laia.aguilar.75)

Fins aviat!

Laia Aguilar

GUIA DE LECTURA DE

Juno